

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubiti!

Kmečki stan, sračun-stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rukopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 44.

V Ptujju v nedeljo dne 29. oktobra 1911.

XII. letnik.

Italijansko-turška vojna.

Tudi pretekli teden ni prinesel na bojnem polju posebno važnih dogodkov. Najvažnejša je bilo izjava avstro-ogrškega ministerskega prednika barona G a u t s c h a, v kateri je poja-

stališče Avstro-Ogrske napram vojni.

Baron Gautsch je v tem oziru povedal, da je avstrijska vlada s sporom med Italijo in Turčijo že dolgo časa pečala. Prizadevala se je, da se razmerje med obema državama skalilo. O vojni nameravani akciji proti Turčiji ni Italija svojih zaveznic avstro-ogrsko in Nemčijo) obveščila. Tudi ko je vojska že izbruhnila, se je avstrijska vlada prizadevala, da najde podlago za razmiranje, a brez uspeha. Kar se pa tiče avstrijskega avstrijskih interesov v Turčiji, mora Avstrija z ozirom na velike svoje interese v Dardanskem morju in v sosednjih balkanskih državah zahtevati, da avstrijska vlada tudi takoj izpočetka avstrijske vlade. Italijanska vlada je tudi takoj odgovorila, da se bode vsega izogibala, kar bi moglo imeti kake posledice na Balkanu in da bode zlasti opustila vsako akcijo v jadranskem in jonskem morju.

To je torej stališče naše države. V naslednjem podamo poglobitvena poročila od bojnega polja:

Boji v Tripolitani.

Italijani so zdaj večinoma vse važnejše delce ob morski obali zavzeli. Turki m. so obstreljevali mesto Derna. Turki so hoteli udati. Šele po hudih in krvavih bojih so bili premagani. — Tudi v mestu Hom s turška posadka ni hotela udati. Vsled tega

Na grobu.

Za praznik Vsehsvetih.

Največji kmetijski štajerski pisatelj Peter Posseger govori nekeje o tistih pokvarjenih čestnih ljudeh, ki ne znajo živeti in se bojijo smrti. Teh besed se spominjamo, kadar prihaja kmetijski večer „vseh vernih duš“ s svojo mešico in s stoterimi malimi lučicami na grobovih. Le sedi ob griču in glej na dolino smrti! Glej smrti v oko, kajti le tedaj jo bodeš razumel in spoštoval brez sovraštva ter brez bojazni! Čuhkužni, leni, izmozgani in prevržiti ljudje se bojijo, o! Smrti, ti večna, nepremagljiva, za vse enaka Smrt! Tisti se te bojijo, kateri so zavrnili svoje življenje, naj si bode potem v nevarnosti ali zaspantosti, v umazanem živjanju ali v lažnjivosti, v malenkostnem sovraštvu ali v redni skrbi . . .

Ali si, prijatelj, imel priliko, opazovati razne ljudi in razne stanove umirati? Zgodovina nam pripoveduje o težki smrtni borbi največjih močtev. Pripoveduje nam o smrti rimskega cesarja Nerona, ki je prve kristjane kot žive baklje

so laški vojni parniki pričeli streljati. Kmalu je bilo mesto zavzeto. — V Derna se je izkrcal en italijanski regiment. — V mestu Benghasi so Turki na zahtevo laškega admirala Aubry izjavili, da se ne udajo. Parniki so pričeli potem streljati. Ko so se italijanski vojaki izkrcali, so jih Turki hudo napadali. Boj je trajal od 9. ure zjutraj do pozno v noč. Polagoma so Italijani mesto zavzeli.

Krvavi boji pred mestom Tripolis.

Uradna poročila pravijo, da so se zgodili okoli mesta Tripolisa prav resni dogodki. Turški vojaki so mesto naskočili. V istem času so vprizorili v mestu domačini ustajo, katero so podpirali zlasti Arabci. Po težkem boju so Italijani Turke zopet iz mesta pregnali. Ustajo v mestu so zadušili s krvavo brezobzirnostjo. Italijani so proglasili v mestu vojno pravo z vojnim sodiščem. Kmalu potem so prihitali k mestu Arabci na konjih in so strastno italijanske predstraže napadli. Iz mesta pa so pričeli zopet domačini na Labe streljati. Opoludne so prijeli Arabci sredi v mesto na bazar in so napravili velikanski strah. 200 Arabcev so Lahi vjeli. Šele ko so pričeli tudi parniki streljati, so Arabce pregnali.

Boji pri mestu Benghasi.

Obstreljevanje mesta Benghasi napravilo je mnogo škode. Ko so se Italijani izkrcali, napadli jih je 600 turških vojakov, katerim je 4000 Arabcev pomagalo. Turki in Arabci so izgubili 400 mrtvih in 800 ranjenih. Italijanski parnik „Rè d'Italija“ se je že z ranjenci v Neapel odpeljal. Poroča se, da je bilo pri bombardiranju mesta do 4000 prebivalcev ubitih in ranjenih. Izgube Italijanov so gototako velikanske. Ubitih je bilo namreč 2000 italij. vojakov.

svojemu nagonu daroval. Pripoveduje nam o ruskem carju Ivanu grozovitem, ki je kot besna zver celo življenje v potokih krvi taval; a ko je prišla smehljajoča se smrt bližje in bližje, ko je ležal car Ivan brez moči na smrtni postelji, stali so nakrat duhovi od njega nedolžno umorjenih podložnikov pred njim, in v divji blaznosti na zverinski način je izdihnil mogotec svdjo črno dušo . . . Ej, težko umirajo tisti, ki smatrajo celo življenje le za nekako pijanost! Težko umirajo tisti, ki ne poznajo v življenju nobenega gospodarja . . .

Pa kaj, prijatelj, nam je treba v pretekla stoletja hiteti! Kako umirajo dandanes ljudi? Čimveč je človek vžival, tembolj grenka mu je zadnja pijača, ki jo ponuja koščena smrt! Lahkoživci izgubijo svojo ošabnost, svoje preziranje vseh čustev in v srcu jih peče divji kës in vroče solze jokajo po izgubljenem življenju in s stoterimi mazači in zdravniki se upirajo proti tej uganki, ki je ni rešil niti najmodrejši duh in ki ji dasta zmisel edino znanost in vera . . . Vse drugače pa umira kmet. Tako je, kakor da bi napravil na smrtni postelji črto pod račune

Zadnje vesti.

Tripolis, 25. okt. Vsled upora Arabcev pustil je general Canevas domačine razorožiti. Na tisoče Arabcev se je vrglo v ječe. Mnogo se jih je ubilo. Doslej je vojno sodišče 31 Arabcev na smrt obsodilo in so bili takoj ustreljeni.

Tripolis, 25. okt. Italij. letalni stroj je opazoval ob karavanski cesti Tripolis-Cafer-Gariano velike tabore Turkov in Arabcev.

Dunaj, 25. okt. Turčija išče med vele-vlasti zaveznike. Za bodočnost se računa že s tem, da bode Italija iz trozveze izstopila.

Poslušajte, kak oderuh je kmet!

(Piše Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji.)

Kakor izprevidim iz časopisja, je letošnja suša po celi državi kmetovalcem oziroma zemljiškim posestnikom izdatno pridelke prikrčila; kar je pa ostalo, je toča poklestila. S strahom gleda kmet v prihodnost, da ne bo mogel prerediti sebe, svoje družine in živine. Najhujše pa bode, kje bo vzel denar za dačo, za orodje, za družino, za delavce, za obleko in pa večjo svoto za obresti —! Zadolžiti se več ne more in ne sme in ako se isto zgodi, je on ali njegovi otroki v propadu. Postranskega zaslužka kmet nima in ga ne more imeti, ker je priklenjen k obdelavanju svoje zemlje vzgojevati in rediti živino. Res je, da ni šala kmet biti in da je kmetška gospodinja dandanes sužinja. Od leta do leta ima kmet večja plačila in žalostneje se mu godi. Zdjaj ko je kmet ob robu propada, ko se mu je skozi vso njegovo gospodarjenje vkljub pridnemu delu slabo godilo, se skače kmetu v hrbet, rekoč da je on oderuh in kriv draginje.

Proti kmetu in letos! Vnebovpijoča sleparija! Edini obilnejši pridelek je imel kmet letos pri

svojega življenja. Le eno vprašanje pozna na smrtni postelji: Ali sem storil v življenju svojo dolžnost ali ne? In ako mu odgovarjajo plodovi življenskega dela, ako vidi zunaj polna gospodarska poslopja, cvetoče sadno drevje, zelena polja in krasne gorice, ako stoji ob postelji rdečelični vnuk z otroškimi, vprašujočimi očmi, — potem se umirajoči kmet nasmehlja in kot junak prestopi tajnostno mejo, ki loči življenje od smrti . . . Kmet zna živeti in se ne boji umreti!

Le sedi ob griču in glej na dolino grobov in na stotere lučice današnjega večera!

Pod vsakim gričom počiva eno človeško srce, vstvarjeno po Božji podobi, — počiva v večnem spanju . . . Na vso ljubezen in na vso sovražstvo pozabi mrtvo srce, na vso mogočnost in na vso revščino, — in pod to črno zemljico ne najdeš nobenih razlik! Vzemij mrtvaško glavo v roko in zamaj se bodeš vpraševal s Hamletom: Ali je bil to kralj ali berač? . . . Pod vsakim gričom počiva človeško srce, ki je pozabilo na utripanje in ki trohni polagoma po večni božanski volji . . . In ob skoraj vsakim

seno. Ker pa vsled dolgotrajajoče suše ni bilo paše, je moral kmet svojo živino z istim senom v hlevu krmiti. Otave je bilo le tu in tam nekoliko, deloma pa nič. Ali je kmet sedaj vsled obilnejšega sena na boljšem? Krompirja je tudi malo, ne pese, ne repe, ne zelja, ne detelje in ravno tako je vrezalo z ajdo. Ali v takih časih dolžiti kmeta, da je on kriv draginje, je najpodlejša laž.

Po mojem mnenju bi kazalo, da se o tej zadevi natančneje pogovorimo, na primer: naš kmet proda na sejmu ali pa doma vola za 240 kron in to je sramotna cena za kmeta. Kdor je vzgojeval in redil živino, mi daje prav. Tu pride mali dnevni zaslužek na kmeta, ako odračuni krmo. Prekupec tira vola malo dalje ter ga proda za 280 kron. Drugi mašetar ga proda tretjemu za 340 kron, ta pa dobi 400 K; in to gre skozi toliko mašetarjev, da mora nazadnje mesar za vola dunajskemu judu 500 K izplačati. Vbogi kmet, ki je z britko silo zredil živinče, je pri temu kriv draginje. Tako gre pri vinu, da stane na Dunaju v gostilnah en liter vina po 2 K 40 vin. In še več, katerega naš spodnještajerski kmet proda po 40 vin. O teh dveh slučajih sem se z lastnimi očmi na Dunaju prepričal. Gre pa tudi pri drugih živilih tako z roke v roke in na vsaki roki nekaj ostane. Kmet, ki se je trudil, da je ista pridelal in zraven tega stradal, dobi najmanj, ter se ga vrh tega proklinja, da je on kriv draginje.

Zdi se mi potrebno, da ob tej priliki odločno opomnim kmetovalce, naj ne prodajajo po sramotni ceni svoje živine in da ne odnehamo pri svojem začetem napredku. Pri tem se pa moramo obrniti na naše poslanstvo, da odločno zahteva pri mamiči vladi za izdatno pomoč v pospeševanje živinoreje. Naj bi se pa tudi vozne cene ne samo na državni ampak tudi na južni železnici znižale, da bi hasnile tudi tistim, za katere so namenjene, ne pa samo prekupcem. Treba bo kmetu prej dobiti izdatnih državnih podpor za živinorejo pri zboljšanju oziroma prenovljenju njegovih ničvrednih pašnikov in muževnih travnikov, kajti iz zemlje se mora dobiti, prej ko bo nehala draginja, kar je čim največ mogoče. Iztrebiti zapuščen svet, iz ničvredne zemlje napraviti rodovitno! Kmetško ljudstvo se mora organizirati in s skupnimi močmi pripravljati boljše čase. S tem še ne bode konec draginji, ako se zviša uradništvo plače. Dokler bode šla živina in drugi kmetški

gričom sloni človeška postava in joka. Solze so tako krasno tolažilo in tako lep izraz nepozabljene ljubezni. Venec svežih rož oveni, a prava ljubezen živi i zanaprej! Može vidim na pokopališču, ki so ostali sami, kër so zagreblji v gomili edino resnično svojo ljubezen! Žene vidim, iz katerih objokanih očij čitaš vso bolest zapuščenosti in siromašnosti. Matere vidim, ki bi se same radovoljno v grob vlegle, samo da bi oživele mrtvega svojega otroka. In deco vidim, ki stiska uho na grobno zemljico ter šepeta: Mamica, ljuba, sladka mamica, ostani iz groba, poljubi me zopet, ne pusti tvoje dece same...

Na velikomestnih pokopališčih sem vidil ob „Vsehsvetih“ parfimirane gospè, ki so jokale samo zato, da je sosedinja njih židani robec vidila... In videl sem obupane, ki bi najraje v grob skočili od same bolesti in ki se niso znali potolažiti. Naš kmet je hrast, — njegova ljubezen je resnična in tudi smrt je ne premaga! Ali on, ki se smrti ne boji, ne vidi v nje nič strašnega. Kmet smatra smrt le za začasno ločitev in z mirnimi, ponosnimi koraki grè od pokopališča drevo za svojega vnuka saditi... Kmet zna živeti in se ne boji umreti! —

Jesen je zopet tukaj in ravno praznik smrti nam jo predočuje v najboljši obliki. Rumeno listje pada iz drevja na sveže grobove... Spominjajmo se mrtvih ljubih, ki so danes nevidni okoli nas in iščejo žarke naše ljubezni! Spominjajmo se jih in pozabimo na vso sovraštvo, — kajti za to kratko dobo zemeljskega življenja se sovraštvo pač ne izplača. Kmalu bodeš i ti umrl, prijatelj, in položili te bodejo morda v grob, ki leži tesno poleg groba tvojega največjega sovražnika... Kajti človek, ti nisi več kot lučica na grobu, — goriš, svetiš, brliš in ugasneš.

Karl Linhart.

pridelki skozi roke judovske mašetarije, do ta čas je kmet opeharjen, konzument pa čez vrednost plača. Kazalo bi, da si snjemo kmetje sami zadrage, brez ozira na narodnost ter prodajamo živino in druge naše pridelke skozi zvezo gospodarskih zadrug naravnost tje, kamor ima isto blago priti. Pri takem početju bi imeli občinski in okrajni zastopi veliko moč, kakor tudi kmetijske podružnice. Vsak kmet bi moral biti danes dobro organiziran in bi moral vendar enkrat že pripoznati, da le v skupini je moč. Ena čebela še ni nikdar medu pripravila, ako pa delajo čebele v slogi in z združenimi močmi, pa gre. Hvalevredno bi bilo, ako bi bili mi kmetovalci tako združeni in bolje bi bilo za nas in za druge stanove, katerim mi vsakdanjega kruha pridelujemo!

Presenetljivo ednostavno

MAGGI^{JEVHI} kock

napravi se danes iz

à 5 h

gotovo govejo juho

za napravo vkuhanih juh za polivanje zelenjave, zôsov, pečenk itd.

Kocka da — polita edino s 1/4 litrom vrele vode — takoj 1 krožnik izvrstne za rabo gotove goveje juhe.

391

Edino pristno

z imenom Maggi in varstveno znamko križeva zvezda!

Politični pregled.

Bodoči avstrijski cesar, nadvojvoda Karl Franc Jožef, ki ima za nadvojvodo Franc Ferdinandom pravico do habsburškega prestola, se je poročil s parmsko princesinjo Zito. Poroče se je udeležil tudi naš cesar in se je vršila ob velikih slavnostih. O novoporočenem paru smo svoj čas že sliko objavili.

Češka predrznost se kaže najbolje v njih

neverjetnih zahtevah. Zdaj zahtevajo, da jim žava uresniči še drugo visoko šolo v Brnu, in dalje eno kmetijsko, eno živinozdravniško in eno politično visoko šolo. Pa vsakem Čehu se en pisker „povidla“ na naše troške...

Mestna občina ptujška izrazila je obrtni in trgovski zbornici v Gradcu ter vrlemu poslanski M a r c k h l iskreno zahvalo, ker sta se tako odločno za velevažno Lika-železnico zavzela.

Koroški deželni predsednik baron Heim je stopil v pokoj. Za njegovga naslednika imenovan bode grof Schaffgotsch ali pa grof Stürgkh. Heim bil je nadstrankarski, izvrstni deželni predsednik, ki je Koroški prav mnogo koristil, katerega bode prebivalstvo vkljub nesramnim našim napadom hudo pogrešalo.

Nadvojvoda odstopil. Zopet en slučaj! Nadvojvoda Ferdinand Karl je odstopil od svojih časti in izstopil iz armade. Poročiti se hoče z lepo hčerko dvornega svetnika Czubra in živeti z njo pod drugim imenom. Cesar je baje za svoje dovoljenje podal.

Volitev. Pri nadomestni državnozborni volitvi v II. graškem okraju bil je nemško-nacionalni prof. dr. Held z veliko večino izvoljen. Socialni demokrat Ausobsky je ostal v znatno manjšini.

Obsojen je bil v Varšavi neki 19 letni študent iz Lvova na 1 leto težke ječe, ker je ruski ustaške spise čez mejo vtihotapil. Ruski krvniki

Prvi bosanski deželni zbor, ki je bil l. 1910 kmalu po aneksiji Bozne in Hercegovine izvoljen, bode baje v kratkem razpuščen. Vlada ne more namreč nobene zanesljive delavne večine dobiti. Srbi rogovilijo in tudi muhamedanska skupina pa je Srbom prijazna. Tako bode vlada deželni zbor najprve zaključila, potem pa bržkone razpustila ter nove volitve napisala. — Poroča se, da so se stranke zdaj vendar hipoma sporazumele, tako da bode deželni zbor vendar-le deloval. Ali izvedenci pravijo, da ta dogovor ne bode dolgo veljal.

Velike mornarske vaje priredi 31. oktobra severno-amerikansko brodogojstvo pred mestom New Yorkom. Kontreadmiral Osterhaus zapovedal bo na ta dan 102 vojnim parnikom. Obenem se bode v Los Angeles pacifik-mornarico mobiliziralo. Izjavljajo, da ta mobilizacija nima političnega pomena, marveč da hočejo Amerikanci le svojo mornarico izkusiti.

Politični umor. V bližini mesta Grevenich je bil grški škof Emilianos, njegov vikar pomočnik, en kavas in en služabnik umorjen. Iz Solonika se poroča, da je umor političnega značaja. Nekateri trdijo, da so škofa Valahi zaradi njegove grške agitacije umorili. Drugi zopet pravijo, da je škof grške ustaše oblasti denunciral in da so ga vsled tega Grki sami iz mučevanja umorili.

Iz Kitajske.

Sedanja revolucija obrača zopet zanimanje vsega sveta na »državo kite« Kitajsko. Mandžurska dinastija je v veliki nevarnosti, zlasti ako se ustašem posreči, del kitajske armade v upor zapeljati. Regularna vojaščina Kitajske šteje okroglo pol milijona mož. K temu pride še najeta »milica«, ki šteje v slučaju vojske 118.000

mož, ki pa je seveda prav slabo oborožena. Vojaščina je podivjana, nedisciplinirana in slaba. Naša slika kaže v sredini regularno kitajsko vojaščino po evropskem vzorcu. V levem kotu vidimo kitajskega »milic«-soldata, v desnem pa ustaše.